

„Jediná věc je nutná k triumfu zla — aby dobří lidé nedělali nic.“

Edmund Burke

MANIFEST

Byl to otřes (bezprostředních jistot a životního smyslu), co otevřelo na počátku dějin prostor myšlení o celku světa, položilo otázku pravdy a založilo politický život jako jednání ze svobody a pro ni. Člověku se tím odkryla možnost budovat politickou veřejnost: prostor pro zodpovědnou péči o druhé a výslovné vztáženosti k bytí (pravdy).

Na druhém konci dějin námi otřásl, když jsme bezmocně přihlíželi řízenému úpadku naší k prodeji připravované nemocnice za naprosté nečinnosti politiků tváří v tvář loupežení jimi najatých ‚správců‘. Až když jsme si uvědomili, že nemocnici bráníme proti těm, kdo za jakost veřejného zdravotnictví ze zákona odpovídají nám, občanům, pochopili jsme, jak vážně naše společnost ochořela. Že ani krajní občanský nesouhlas nestačil k nápravě, nás vytrhlo z našich povolání a přivedlo k otázce, lze-li ještě stav věcí obecných v naší zemi vůbec ovlivnit a má-li smysl se o to pokoušet. Zvedli jsme proto oči od svých zaměstnání a rozhlížíme se. Co vidíme, nás netěší.

Vprostřed blahobytu naše společnost živoří. Duchaprázdno maskujeme stupňováním spotřeby bez potřeby. Kulturu nahradila zábava. Hrubost jsme přijali za úřední jazyk, sprostotu za obecný vkus. Vzdělání nepotřebujeme; k úspěchu nám stačí chytráctví a odložit skrupule. Politiku jsme (jako ‚špinavé řemeslo‘) přenechali přízemním handlérům, nad jejichž osobní úrovní se již nepozastavujeme. Dávno jsme se smířili s tím, že jsou jen lokaji všehoschopných lobbyistů, jimž předávají stát ke kořistění.

Sklopíme-li zrak od obzoru naší země k vlastnímu kraji, chmury se jen prohloubí. Nejenže žijeme v tom koutě Čech, kde se nejhůře vzděláváme, nejméně vyděláváme, žijeme méně kulturně, stonáme více, umíráme dříve a odkud utíkáme. Navíc ponížení místní politiky na stranický handl dosáhlo v našem kraji míry tak oblundné, že se jí zbytek země baví jako fraškou. Nelichotí nám, že jsme otupěli a již ani nevnímáme, jak chorobný je její obsah i způsob.

Dosud jsme věřili, že naší občanskou povinností je vykonávat co nejlépe svou práci, abychom jí obohatili život druhých. To mělo být příspěvkem nás, občanů, k obecnému blahu: naší politikou. Když jsme tvrdili, že chceme mít od politiky pokoj, mínili jsme tím (Čapkovými slovy) „něco velmi vážného: že chceme, aby byla v pořádku, aby nás neotravovala nad našimi pracovními stoly, aby nás neponižovala“. Politiku jako řemeslo jsme doufali moci přenechat jejím námi zvoleným profesionálům a důvěřovat jim, že svou práci budou konat stejně věcně a pozorně jako my svou.

Nuže, zklamali jsme se. Přibývající znamení příchodu neonormalisace s plíživým vyvlastňováním veřejnosti, planěním kultury a pustnutím občanského života nám dokazují, že to dnes nestačí. Protože víme (od Konfucia), že každý národ má takové vládcy, jaké si zaslouží, neuhýbáme před spoluzodpovědností. Odhodlali jsme se proto založit občanské hnutí, které nemůže nebýt zároveň politickým. Jeho poselstvím chce být přesvědčení, že politika je a má být podřízena právu a morálce. Věříme (spolu s Patočkou), že „aby se lidstvo rozvíjelo ve shodě s možnostmi technického, instrumentálního rozumu, aby pokrok vědění a dovedností byl možný, musí být přesvědčeno o bezpodmínečnosti zásad v tomto smyslu ‚posvátných‘, pro všechny vždy závazných a schopných vymezovat účely. Jinými slovy: je třeba něčeho zásadně netechnického, ne pouze prostředkovaného, je třeba morálky nikoli úskočné a příležitostné, nýbrž naprosté. Bez mravního základu, bez přesvědčení, které není věcí oportunity, okolností a očekávaných výhod, žádná sebelépe technicky vybavená společnost nemůže fungovat. Morálka však zde není k tomu, aby společnost fungovala, nýbrž prostě aby člověk byl člověkem. Nedefinuje ji člověk podle libovůle svých potřeb, přání, tendencí a tužeb, nýbrž ona to je, která vymezuje člověka“.

Půdou, na níž se scházíme, budiž solidarita otřesených: těch, kdo jsou s to pochopit, oč běží v životě a smrti a následkem toho v dějinách. Dějiny (řečeno s Patočkou) jsou a budou jen potud, pokud budou lidé, kteří nechtějí pouze žít, nýbrž jsou ochotni klást a hájit základy společenství vzájemného respektu. Obhajoba této možnosti vázat život na něco svobodného, schopného převzít odpovědnost a respektovat ji (tj. svobodu druhých), necht' je naším úkolem.